

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ζητήματα

Μουσικής Παιδαγωγικής και Εκτέλεσης Πιάνου και Κιθάρας

(Προκλήσεις, Προβλήματα,
Προοπτικές)

Σάββατο 6 Απριλίου 2024

Μουσικό Σχολείο Λεμεσού "ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ"
Λανίτιο Λύκειο, Λεμεσός
10.00-17.00

Μουσικά Σχολεία Κύπρου

ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ

Οργανωτική Επιτροπή

Δρ. Γεωργία Νεοφύτου (ΕΜΕ)

Χρύσανθος Χαραλάμπους

Πέπη Μιχαλίδου

Δρ. Χρύσω Γρηγορίου

Χρίστος Σαββίδης

Δρ. Νικόλας Κωνσταντίνου

Δρ. Γιώργος Χριστοφή

Κάθριν Ξενοφώντος

Κωνσταντίνος Χριστοφόρου

Έλενα Αργυρού

Γενική Εποπτεία

Δρ. Γεωργία Νεοφύτου

Σχεδιασμός εντύπων:

Έλενα Ηλιάδου, Λειτουργός Υπηρεσίας

Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Ζητήματα

Μουσικής Παιδαγωγικής
και Εκτέλεσης Πιάνου

και Κιθάρας

Προκλήσεις, Προβλήματα,
Προοπτικές

Χαιρετισμός

Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού
και Νεολαίας
Δρ. Αθηνάς Μιχαηλίδου

Αγαπητοί και αγαπητές Σύεδροι,

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που σας καλωσορίζω στην παιδαγωγική ημερίδα με θέμα «Ζητήματα Μουσικής Παιδαγωγικής και Εκτέλεσης Πιάνου και Κιθάρας - Προκλήσεις, Προβλήματα, Προοπτικές», που διοργανώνει το Γραφείο Επιθεώρησης Μουσικής Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Η μουσική, ως μέσο έκφρασης και ενδυνάμωσης της δημιουργικότητας και της καινοτομίας, αλλά και ως φορέας πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι ένας από τους πιο ισχυρούς πολιτιστικούς φορείς που συμβάλλει στην ανάπτυξη των νέων μας και στη διαμόρφωση μιας πλήρους εκπαιδευτικής εμπειρίας. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας εκπαίδευσης που στοχεύει στην διαμόρφωση Πολιτών με ολοκληρωμένη προσωπικότητα, ικανών να συμβάλουν δημιουργικά στην ανάπτυξη της κοινωνίας και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος.

Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό πυλώνα της εκπαιδευτικής μας πολιτικής την ανάπτυξη των Μουσικών Σχολείων, εφόσον μέσα από τη συνεχή αναβάθμιση και επέκτασή τους παρέχεται ένα εμπλουτισμένο περιβάλλον, που ενισχύει την ανάπτυξη μουσικών δεξιοτήτων, προωθώντας, παράλληλα, το ομαδικό πνεύμα συνεργασίας και συλλογικότητας για την επίτευξη κοινών στόχων και την ενεργό πολιτότητα, μέσα από την ενδυνάμωση της συμμετοχής των νέων στην κοινότητα. Τα Μουσικά Σχολεία επιδεικνύουν

ιδιαίτερα πλούσιο πολιτιστικό έργο, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Αναφέρουμε ενδεικτικά τον ετήσιο θεσμό της «Κυπρίων Συναυλίας» που διοργανώνεται στην Βιέννη από το Κυπριακό Πολιτιστικό Κέντρο Βιέννης σε συνεργασία με το ΥΠΑΝ, τις επιτυχημένες δράσεις του Μουσικού Σχολείου Πάφου κατά τη διάρκεια του έτους Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Πάφος 2017 και την πρόσφατη συμμετοχή της Παγκύπριας Χορωδίας Ομοίων Φωνών Μουσικών Σχολείων VOX VENUS στη «Συναυλία Μνήμης» των 50 χρόνων από την Τουρκική εισβολή, που διοργανώθηκε στις 15 Μαρτίου 2024 στον διεθνούς φήμης συναυλιακό χώρο Wiener Konzerthaus στη Βιέννη.

Η σημερινή ημερίδα επικεντρώνεται σε δύο από τις δημοφιλέστερες διαχρονικά μουσικές επιλογές των νέων, το πιάνο και την κιθάρα, και στοχεύει στην επαγγελματική εξέλιξη και ενδυνάμωση των συμμετεχόντων, μέσα από την ενημέρωσή τους για τα πιο πρόσφατα επιστημονικά ευρήματα, τόσο από το εξωτερικό όσο και από Κύπρο, την ανάδειξη καλών πρακτικών και τη δημιουργία εποικοδομητικού διαλόγου και ανταλλαγή ιδεών σε θέματα παιδαγωγικής του πιάνου και κιθάρας.

Τα Μουσικά Σχολεία επιδεικνύουν ήδη σημαντικές επιτυχίες των μαθητών και μαθητριών τους στο εξωτερικό, ενδεικτικά αναφέρουμε την Σάρα Κακούρη και τον Δαυίδ Αναστασίου που διακρίθηκαν στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Πιάνου για παιδιά στη Θεσσαλονίκη, την Αγγελική Δανή Αντωνίου που διακρίθηκε στον 4ο Πανελλήνιο Μουσικό Διαγωνισμό Χ.Α.Ν.Θ (Χριστιανική Αδελφότητα Νέων Θεσσαλονίκης) "Τάσος Παππάς" 2023 και το κιθαριστικό τρίο με τους Αχιλλέα Ανδρέου, Αντώνη Ζαχαριάδη και Νικόλα Χάσικο που διακρίθηκαν στον 1ο Διεθνή Διαγωνισμό Κιθάρας "Nikita Koshkin" 2021. Οι εκπαιδευτικοί μας οφείλουν στη νέα γενιά να εντρυφήσουν με δεκτικότητα, ευρύτητα σκέψης και διάθεση για συνεχή αναζήτηση βελτίωσης στις νέες ιδέες και προσεγγίσεις που μπορούν να ενισχύσουν τη διαδικασία μάθησης και την εμπειρία των μαθητών και μαθητριών μας.

Συχαίρω την πρωτοβουλία της Επιθεωρήτριας Μουσικής Δρος Γεωργίας Νεοφύτου για την διοργάνωση της επιστημονικής αυτής ημερίδας αλλά και την ιδέα της να παρουσιαστεί υβριδικά, προσκαλώντας μουσικοπαιδαγωγούς, ακαδημαϊκούς, ερευνητές, φοιτητές και φοιτήτριες από την Κύπρο και Ελλάδα να συμμετάσχουν και να παρακολουθήσουν τη σημαντική αυτή εκπαιδευτική δράση, προωθώντας με αυτό τον τρόπο τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της εκπαιδευτικής πρακτικής, έρευνας και καινοτομίας.

Ευχαριστώ τη Δρ. Αθηνά Φυτίκα και την κ. Ελευθερία Κοτζιά που αποδέχθηκαν την πρόσκληση για να παρουσιάσουν τις κεντρικές ομιλίες, επίσης τον Δρ. Γιάννη Μυγδάνη, τις κυρίες Ανθούλα Κολιάδη-Τηλιακού, Κωνσταντίνα Βρεττού, τον κ. Τρύφωνα Θωμόπουλο και Άννα Μπαμπαλή που συμμετέχουν διαδικτυακά, καθώς και τους/τις εν ενεργεία μουσικοπαιδαγωγούς που θα παρουσιάσουν τις διαλέξεις και τα εργαστήριά τους στο κοινό. Ευχαριστώ θερμά την οργανωτική επιτροπή για την ενεργό συνεισφορά της στη διοργάνωση της παιδαγωγικής ημερίδας.

Είμαι πεπεισμένη ότι μέσα από τέτοιες πρωτοβουλίες και προσπάθειες, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον όπου η μουσική αναδύεται ως ένας σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη των νέων μας και την ενίσχυση του πολιτισμού μας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή σας, είμαι βέβαιη ότι η σημερινή Ημερίδα θα είναι μια εμπειρία που θα εμπνεύσει και θα ενδυναμώσει το κοινό που θα την παρακολουθήσει. Εύχομαι κάθε επιτυχία!

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Επιθεωρήτριας Μουσικής
Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης ΥΠΑΝ
Δρ. Γεωργίας Νεοφύτου

Κυρίες και Κύριοι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Σας καλωσορίζω στην επιστημονική υβριδική ημερίδα που διοργανώνει το Γραφείο Επιθεώρησης Μουσικής του ΥΠΑΝ με θέμα «Ζητήματα Μουσικής Παιδαγωγικής και Εκτέλεσης Πιάνου και Κιθάρας: Προκλήσεις, Προβλήματα, Προοπτικές». Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου προς την έντιμη Υπουργό Παιδείας Κύπρου που αποδέχτηκε να κάνει χαιρετισμό στην σημερινή ημερίδα αλλά και να την ευχαριστήσω δημόσια για την διαχρονική υποστήριξή της στο Γραφείο Επιθεώρησης Μουσικής το οποίο έχει την ευθύνη όχι μόνο για τα ΜΣ αλλά γενικότερα και για τη μουσική εκπαίδευση στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων ενημερωτικά υφίσταται στην Κύπρο από το 2006 σε αντίθεση με την Ελλάδα που υπάρχει από το 1988. 18 χρόνια ιστορίας! Συνολικά υπάρχουν 10 μουσικά Γυμνάσια και Λύκεια σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Υπάγονται στη Διεύθυνση (Μέσης) Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης του ΥΠΑΝ και ακολουθούν τους Κανονισμούς Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων. Έχουν σχεδιαστεί μέσα στο πλαίσιο του υφιστάμενου εκπαιδευτικού συστήματος στη μορφή του ολοήμερου σχολείου και είναι απόλυτα συμβατά με το υφιστάμενο πρόγραμμα των πρωινών σχολείων. Κατά τη διάρκεια της πρωινής ζώνης τα παιδιά παρακολουθούν ελαφρώς διαφοροποιημένο Πρόγραμμα Σπουδών της ΓΠ και κατά τη διάρκεια της απογευματινής ζώνης παρακολουθούν επιπρόσθετα το Ειδικό Πρόγραμμα Μουσικών Σπουδών το οποίο περιλαμβάνει και τη διδασκαλία ατομικού οργάνου. Λόγω περιορισμού του

χρόνου θα αρκεστώ στο να αναφέρω ότι για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε σε εισήγησή μου που υπάρχει στα Πρακτικά του 9ου Συνεδρίου που έχει εκδόσει η Ε.Ε.Μ.Ε. με τίτλο: Η ταυτότητα του Μουσικού Σχολείου (ΜΣ) στην Κύπρο. Παρελθόν, παρόν, μέλλον. Όσον αφορά τα ΠΣ των μαθημάτων τα οποία ακολουθούνται, η συγγραφή και η αναθεώρησή τους ολοκληρώθηκε πρόσφατα και η αξιολόγησή τους θα ανατεθεί σε επιτροπές εξειδικευμένων ατόμων από το ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Κεντρικό θέμα της συγκεκριμένης ημερίδας όπως έχει προαναφερθεί είναι «Ζητήματα Μουσικής Παιδαγωγικής και Εκτέλεσης Πιάνου και Κιθάρας» το οποίο αποτελεί ένα από τα πολλά επιστημονικά πεδία που διαχρονικά απασχολούν την μουσική εκπαιδευτική κοινότητα. Είναι μία ευκαιρία άρα στη σημερινή ημερίδα οι σύνεδροι να ενημερωθούν και να ανταλλάξουν απόψεις τόσο με τους εισηγητές όσο και μεταξύ τους για το εν λόγω θέμα.

Σήμερα βρίσκονται μαζί μας διάφοροι εν ενεργεία εκπαιδευτικοί εισηγητές οι οποίοι θα προσπαθήσουν να προσεγγίσουν επίκαιρα μουσικοπαιδαγωγικά θέματα αλλά και να αναδείξουν καλές πρακτικές που οι ίδιοι εφαρμόζουν στη διδακτική τους καθημερινότητα και τους οποίους ευχαριστώ από καρδιάς. Παράλληλα, έχουμε την τιμή να είναι μαζί μας και τρεις σπουδαίοι κεντρικοί ομιλητές εγνωσμένου κύρους, η Αθηνά Φυτίκα, η Ελευθερία Κοτζιά και ο Γιάννης Μυγδάνης τους οποίους ευχαριστώ θερμά που αποδέχτηκαν την πρόσκληση.

Ολιστική προσέγγιση στη διδασκαλία Prima Vista ο τίτλος της κ. Φυτίκα. Παρόλο που η διδασκαλία της prima vista αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της μουσικής εμπειρίας και είναι ένα από τα βασικά μαθήματα της ολοκληρωμένης μουσικής εκπαίδευσης, εν τούτοις στο τελευταίο αναθεωρημένο ΠΣ για τα ΜΟ, ως Κύπρος, δεν την είχαμε συμπεριλάβει. Υπάρχει αναγκαιότητα άρα προσθήκης της στο ΠΣ μας. Συνειδητοποιούμε όλο και περισσότερο τη σπουδαιότητα της καλλιέργειας αυτής της δεξιάς (ήδη αργήσαμε) και έχουμε αποφασίσει να της δώσουμε την θέση που της αναλογεί.

Διαχείριση του Άγχους Σκηνής ο τίτλος της κ. Κοτζιά. Πόσοι από εσάς ως performers αντιμετωπίσατε σκηνικό άγχος (stage fright) όταν βρεθήκατε σε στιγμή δημόσιας έκθεσης μέχρι να αποκτήσετε εκτελεστική εμπειρία σε διάφορους τύπους σκηνών; Πόσοι από εμάς ως εκπαιδευτικοί έπρεπε να στηρίξουμε ψυχολογικά τον μαθητή μας πριν βγει στη σκηνή; Η μουσική εκτέλεση είναι μία από τις πιο πολύπλοκες λειτουργίες ενσωμάτωσης που μπορεί να εφαρμόσει ο άνθρωπος. Περιλαμβάνει ψυχοφυσιολογικές πλευρές, οπτική-ακουστική και σωματοαισθητηριακή αντίληψη, μνήμη, νόηση, χωρική χαρτογράφηση, μάθηση/πλαστικότητα και συναισθημα. Τι γίνεται όταν μαζί με όλα αυτά υπάρχει και το άγχος;

Αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες και τα ψηφιακά μέσα στη διδακτική του πιάνου και της κιθάρας ο τίτλος της εισήγησης του κ. Μυγδάνη. Συχνά τελευταίως ακούμε όρους όπως το «νέο σχολείο», «νέος γραμματισμός» του 21ου αιώνα. Όροι που πρέπει να λαμβάνονται και στη διδασκαλία όχι μόνο του πιάνου και κιθάρας αλλά και όλων των υπόλοιπων ΜΟ και σύμφωνα με τις διαμορφούμενες τάσεις διδασκαλίας της σύγχρονης Παιδαγωγικής. Τα ευρήματα εκατοντάδων ερευνών έδειξαν ότι μαθητές που παρακολουθούν προγράμματα εμπλουτισμένης μουσικής διδασκαλίας και ιδιαίτερα τη χρήση της τεχνολογίας στην μουσική εκπαίδευση έχουν σαφή υπεροχή σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά που αρκούνται στους συμβατικούς τρόπους. Όχι μόνο παρέχει στους μαθητές πλήθος πληροφοριών, οπτικά βοηθήματα και εργαλεία αλλά βοηθά η μάθηση να είναι βαθύτερη, η πληροφορία να έχει μεγαλύτερη διεισδυτικότητα και όχι να είναι μια επιδερμική εμπειρία. Έτσι πετυχαίνεται η αλληλεπιδραστικότητα, η ανατροφοδότηση, το στοιχείο διασκέδασης και το κίνητρο. Επιβάλλεται άρα να αρχίσουμε, εάν δεν το πράττουμε ήδη, να αξιοποιούμε σύγχρονα διδακτικά εργαλεία που να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες?

Για όλα αυτά θα ακούσουμε τι έχουν να μας πουν οι τρεις κεντρικοί ομιλητές μας τους οποίους ευχαριστώ ξανά.

Ως πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής θα ήθελα να αναφέρω ότι οι προκλήσεις για τη διοργάνωση αυτής της ημερίδας ήταν κάπως ιδιαίτερες αφού προσπαθήσαμε να διεξαχθεί υβριδικά ώστε να έχουμε ακροατήριο τόσο από την Κύπρο όσο και την Ελλάδα. Με την χρήση της τεχνολογίας εκπαιδευτικοί και από τις δύο χώρες γεφυρώνουν ιδέες και σκέψεις τους, μηδενίζοντας έτσι τις αποστάσεις. Κύπρος και Ελλάδα διαχρονικά έχουν γερές συνεργασίες ποικιλοτρόπως και η ημερίδα αυτή αναδεικνύει την αξία των συνεργασιών μεταξύ τους.

Κλείνοντας τον σύντομο αυτό χαιρετισμό, συγχαίρω θερμά όλους τους εισηγητές εκτός και εντός Κύπρου αλλά και όλους όσους εργάστηκαν για την πραγματοποίηση της ημερίδας. Ευχαριστώ επίσης τα υπόλοιπα μέλη της οργανωτικής επιτροπής, την ομάδα τεχνικής υποστήριξης και ειδικά τον Κωνσταντίνο Χριστοφόρου και Κάθρην Ξενοφώντος καθώς και το Λανίτειο Λύκειο και τους διευθύνοντες του Μουσικού Σχολείου Λεμεσού «Μάριος Τόκας» για τη φιλοξενία του και τη διάθεση του χώρου για τη διεξαγωγή αυτής της επιστημονικής υβριδικής ημερίδας που είναι η πρώτη που διοργανώνεται από το Γραφείο τόσο σε παγκύπριο όσο και σε πανελλήνιο επίπεδο.

Με αυτές τις σκέψεις κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της Επιστημονικής Υβριδικής αυτής ημερίδας. Εύχομαι οι εργασίες και οι ιδέες που θα παρουσιαστούν να αποτελέσουν το έναυσμα για γόνιμη ανταλλαγή απόψεων και συζήτηση και ευελπιστούμε να ακολουθήσουν και άλλες ημερίδες παρόμοιας φύσης για όλα τα υπόλοιπα ΜΟ.

πρόγραμμα

Περίληψεις Εισηγήσεων/
Βιωματικών Εργαστηρίων/
Συμποσίου

Α΄ ΜΕΡΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΑΙΘΟΥΣΑ 222

09.15-09.45 **Υποδοχή - Εγγραφές**

09.45-10.00 **Καλωσόρισμα - Χαιρετισμοί**

- Χαιρετισμός από την Υπουργό Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας **Δρ. Αθηνά Μιχαηλίδου**
 - Χαιρετισμός και Κήρυξη των εργασιών της Ημερίδας από την Επιθεωρήτρια Μουσικής Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης **Δρ. Γεωργία Νεοφύτου**
-

10.00-10.45 **Ολιστική προσέγγιση στη διδασκαλία *Prima Vista***

Δρ. Αθηνά Φυτίκα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδαγωγικής Πιάνου, Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου
(διαδικτυακή παρουσίαση)

10.45-11.30 **Διαχείριση του Άγχους Σκηνής**

Δρ. Ελευθερία Κοτziά, Σολίστ Κιθάρας, Διευθύντρια International Guitar Course and Festival Ligoure, Γαλλίας
(διαδικτυακή παρουσίαση)

11.30-12.15 **Αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες και τα ψηφιακά μέσα στη διδακτική του πιάνου και της κιθάρας**

Δρ. Γιάννης Μυγδάνης, Μουσικοπαιδαγωγός, Συνθέτης, Σχεδιαστής ψηφιακών εκπαιδευτικών αντικειμένων
Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ
(διαδικτυακή παρουσίαση)

12.15-12.45 **Ερωτήσεις - Συζήτηση**

Συντονισμός: **Δρ. Γεωργία Νεοφύτου**, ΕΜΕ Μουσικής

12.45-13.30 **Ελαφρύ Γεύμα**

Β' ΜΕΡΟΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ (διά ζώσης)

	ΠΙΑΝΟ		ΚΙΘΑΡΑ
	Αίθουσα: 300	Αίθουσα: 222	Αίθουσα: 217
Συντονισμός:	Πένη Μιχαηλίδου	Δρ. Χρύσω Γρηγορίου	Χρυσάνθος Χαραλάμπους
13.30-14.15	<p>Το Άγχος στη Μουσική Εκτέλεση: αιτιολογία, συμπτώματα και τρόποι αντιμετώπισης <i>Αντιγόνη Κωμοδρόμου</i></p>	<p>Οι δημιουργικές πτυχές του προγράμματος σπουδών πιάνου: από τη θεωρία στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη (διαδραστική παρουσίαση) <i>Δρ. Ανθούλα Κοηλιάδη-Τηλιακού, Κωνσταντίνα Βρεττού, Άννα</i></p>	<p>Βελτίωση των Δεξιοτήτων Sight-Reading στην Κιθάρα: μια γνωσιακή προσέγγιση εμπνευσμένη από πρακτικές του πιάνου <i>Δρ. Γιώργος Χριστοφή</i></p>
14.15 -15.00	<p>Η Σύγχρονη Μουσική για Πιάνο μέσα από το ΑΠ Πιάνου των Μουσικών Σχολείων Κύπρου: παιδαγωγικές προσεγγίσεις, προβληματισμοί και εισηγήσεις <i>Κλειώ Παπαδιά</i></p>	<p>Αποκωδικοποιώντας την παρτιτούρα: προκλήσεις στην ερμηνεία πιανιστικής μουσικής <i>Χρίστος Σαββίδης</i></p>	<p>Επίτευξη του Legato μέσα από τον Ισπανικό Νεοκλασικισμό <i>Τιμόθεος Στυλιανίδης</i></p>
15.00-15.45	<p>Η αποτελεσματική ανατροφοδότηση στη διδασκαλία και μάθηση πιάνου <i>Δρ. Αναστασία Χάσιου</i></p>	<p>Βασικές προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη πιανιστική ερμηνεία <i>Μανώλης Νεοφύτου</i></p>	<p>Φυσιολογία του Κιθαρίστα. Συμβουλές για την διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης <i>Δρ. Βασίλειος Αβραάμ</i></p>
15.45-16.00	Διάλειμμα		
16.00-16.45	<p>Σύγχρονες τεχνικές (extended techniques) και ελεύθερος αυτοσχεδιασμός ως διδακτικό μέσο <i>Εύα Σταύρου</i></p>	<p>Τεχνική και ευεξία: Προσαρμόζοντας τις φυσικές ιδιότητες του σώματος στην πιανιστική ερμηνεία <i>Δρ. Νικόλας Κωνσταντίνου</i></p>	<p>Ο Ρόλος και η Σημασία της Κιθάρας σε Σύνοψη Μουσικής Δωματίου τον 19ο και 20ο Αιώνα: ιστορική αναδρομή στο ρόλο της κιθάρας στη μουσική δωματίου <i>Δρ. Βασίλειος Αβραάμ</i></p>
16.45-17.00	<p>Παρουσίαση Πορισμάτων Εργαστηρίων - Συζήτηση στην Ολομέλεια Κλείσιμο Εργασιών Ημερίδας</p>		

Εισηγήτρια: **Δρ. Αθηνά Φυτίκα** (διαδικτυακή παρουσίαση)

Τίτλος Εισήγησης:

Ολιστική προσέγγιση στη διδασκαλία Prima Vista

Περίληψη

Εισαγωγικά αναλύονται οι παράγοντες που καθορίζουν την ανάπτυξη και τη βελτίωση της εκ πρώτης όψεως ανάγνωσης στο πιάνο (prima vista), όπως η ταχύτητα επεξεργασίας οπτικής πληροφορίας, η κιναισθητική αντίληψη, η περιφερειακή όραση, η εσωτερική ακοή, και η αντιληπτική ικανότητα μουσικών δομών. Η ανάλυση και ταξινόμηση των παραγόντων υποστηρίζεται και από την σύντομη παρουσίαση και συζήτηση ερευνητικών αποτελεσμάτων στο συγκεκριμένο πεδίο.

Η παρουσίαση εστιάζει κατά κύριο λόγο στη μεθοδολογία ενσωμάτωσης της διδασκαλίας prima vista από τα πρώτα μαθήματα πιάνου, ανεξάρτητα από την ηλικία και το εκπαιδευτικό περιβάλλον, με βάση τις αρχές που παρουσιάστηκαν στο εισαγωγικό θεωρητικό μέρος. Η μεθοδολογία παρουσιάζεται ανά μαθησιακό στόχο, ώστε να είναι εμφανής ο σχεδιασμός της και το αναμενόμενο μαθησιακό αποτέλεσμα. Σαν μεθοδολογικά πρότυπα αναλύονται παραδείγματα και δραστηριότητες που προέρχονται από διαφορετικές μεθόδους που τυπικά χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία prima vista. Τέλος παρουσιάζονται και πρωτότυπες προτάσεις διδασκαλίας και γίνεται αναφορά και σε σύγχρονα ψηφιακά παιδαγωγικά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης.

Βιογραφικό

Η **Αθηνά Φυτίκα** σπούδασε πιάνο στην Ελλάδα και τις Η.Π.Α. Έλαβε το μεταπτυχιακό και διδακτορικό της τίτλο από το Florida State University, και η διατριβή της πραγματεύεται ζητήματα ιστορίας και διδακτικής των δακτυλισμών. Έχει παρουσιάσει σειρά ρεσιτάλ-διαλέξεων και ανακοινώσεων πάνω σε θέματα παιδαγωγικής του πιάνου και νεοελληνικής μουσικής για πιάνο σε σεμινάρια, συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ άρθρα της για αυτά τα θέματα έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Ως πιανίστα, έχει δώσει σημαντικό αριθμό συναυλιών, σόλο και μουσικής δωματίου, και καλλιτεχνικά, πρωτοί έργα Ελλήνων συνθετών για πιάνο. Έχει ηχογραφήσει 2 CD με έργα για σόλο πιάνο Ελλήνων συνθετών. Επαγγελματικά ασχολήθηκε με τη διδασκαλία πιάνου και μουσικής σε όλες τις βαθμίδες, από την πρωτοβάθμια ως την Τριτοβάθμια σε ιδρύματα όπως το Gulf Coast Community College, το Florida State University, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Ακόμη έχει διδάξει πιάνο σε ωδεία, μουσικές κατασκηνώσεις, και έχει εργαστεί ως πιανίστα-συνοδός. Έχει συγγράψει ένα βιβλίο για την παιδαγωγική του πιάνου (υπό έκδοση, 2024) και είναι επιστημονική υπεύθυνη του Επιμορφωτικού Προγράμματος (ΚΕΔΙΒΙΜ) Παιδαγωγικής του Πιάνου, του Ιονίου Πανεπιστημίου, που απευθύνεται σε επαγγελματίες δασκάλους πιάνου. Σήμερα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδαγωγικής του Πιάνου στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Εισηγήτρια: **Ελευθερία Κοτζιά** (διαδικτυακή παρουσίαση)

Τίτλος Εισήγησης:

Διαχείριση του άγχους σκηνής

Περίληψη

Ο φόβος και το άγχος είναι φυσικές ανθρώπινες αντιδράσεις που βιώνουμε σε μια κατάσταση που είναι ιδιαίτερα σημαντική για εμάς. Γνωρίζετε ότι ο Παβαρότι, ο Καζάλς, ο Σοπέν, η Πρέστι και άλλοι μεγάλοι καλλιτέχνες βίωσαν σκηνικό τρόμο; Πριν από μία συναυλία ή μία εξέταση, προετοιμαζόμαστε μουσικά ή τεχνικά όσο καλύτερα μπορούμε, όμως προετοιμαζόμαστε και συναισθηματικά; Είμαστε όλοι διαφορετικοί. Κάποιοι από εμάς είναι πολύ ευαίσθητοι στην ένταση, άλλοι πιο ψυχραιμοί, επηρεάζονται λίγο ωστόσο, όλοι μπορούμε να αποδώσουμε καλύτερα με ψυχική προετοιμασία. Γενικά, νιώθουμε ότι πρέπει να είμαστε τέλει; Θυμόμαστε γιατί μας ελκύει το μουσικό όργανο που διαλέξαμε αντί να ασχολούμαστε με το τι μπορεί να πάει στραβά κατά τη διάρκεια της παράστασης; Μπορούμε να αποδεχτούμε ότι είμαστε ευάλωτοι και να μετατρέψουμε την εμπειρία σε περίπτωση αποτυχίας σε μια θετική και εποικοδομητική δύναμη; Συνήθως, διαλογιζόμαστε για την συναισθηματική ευεξία μας, αλλά οι αγωνίες παραμένουν οι ίδιες. Μπορείς να προετοιμαστείς ψυχικά στα πλαίσια των δυνατοτήτων σου με το: να μην επηρεάζεις το παίξιμό σου με τις αρνητικές σκέψεις, να αποδέχεσαι τον εκνευρισμό σου, να ξεχνάς τον εγωισμό σου, να αντιμετωπίζεις τα συναισθήματα του φόβου σου με ψυχραιμία. Με τεχνικές και ασκήσεις που μπορούν χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία να ενσωματωθούν στην καθημερινότητά σας, όπως για παράδειγμα διανοητική πρόβα του προγράμματός σας και των περιστάσεων, τεχνικές αναπνοής και οπτικοποίηση, μπορείτε αυξήσετε αισθητά την αυτοπεποίθησή σας, να χαλαρώσετε όταν παίζετε στη σκηνή και έτσι να αντιμετωπίσετε το τρακ, να γίνετε ένας άφοβος εκτελεστής. Μου αρέσει να νιώθω ότι δεν υπάρχει μια μοναδική παράσταση και ότι ο ήλιος πάντα βγαίνει την επόμενη μέρα γιατί η ζωή θα συνεχίζεται, ό,τι και αν γίνει!

Βιογραφικό

Η *Ελευθερία Κοτζιά*, η οποία περιγράφεται από το USA Review ως η καλλιτέχνη που κάνει για την ελληνική ψυχή ό,τι το φλαμένκο για την ισπανική, έχει περιοδεύσει τακτικά στην Ευρώπη, τον Καναδά, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Νότια Αμερική, τη Βόρεια Αφρική, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και την Άπω Ανατολή. Η Κοτζιά, υπότροφος του Βρετανικού Συμβουλίου και της Γαλλικής Κυβέρνησης, είναι η νικήτρια του 1ου βραβείου του Διεθνούς Διαγωνισμού Κιθάρας του Μιλάνου. Έχει δώσει ρεσιτάλ σε μερικές από τις πιο διάσημες αίθουσες συναυλιών στον κόσμο, όπως το Merkin Concert Hall και το Carnegie Recital Hall (Νέα Υόρκη), το Herbst Theatre (Σαν Φρανσίσκο), το Wigmore Hall και το South Bank Centre (Λονδίνο), το Μέγαρο Μουσικής (Αθήνα), το Les Halles και το Amphitheatre Richelieu στη Σορβόννη (Παρίσι), το Jubilee Hall - Raffles Hotel (Σιγκαπούρη), το Rudolfinum (Πράγα). Οι συνθέτες Domeniconi, Bogdanovic, Dodgson, Duarte, McGuire, Vasquez, επηρεασμένοι από την ελληνική μουσική κληρονομιά έχουν αφιερώσει έργα τους στην Ελευθερία. Έχει παρουσιάσει πολυάριθμα έργα Ελλήνων συνθετών και έχει παρουσιάσει και ηχογραφήσει το κοντσέρτο για κιθάρα του René Eespere. Η Ελευθερία έχει στο ενεργητικό της έναν εντυπωσιακό κατάλογο ηχογραφήσεων: «Mediterraneo», «La Guitarra

Latina», «Fuoco», «Gypsy' Ballad» «Respectus». Το CD της 'The Blue Guitar' επιλέχθηκε από το περιοδικό Gramophone ως ηχογράφηση της χρονιάς από τους κριτικούς. Η Ελευθερία έχει βρεθεί στο εξώφυλλο περιοδικών κιθάρας και μουσικών περιοδικών όπως τα: Classical Guitar, Guitar International, Incorporated Society of Musicians, the Panhellenes και έχει πάρει συνεντεύξεις από το 'Soundboard' , το γαλλικό 'Guitare Classique', το 'Guitaren' το ελληνικό 'Tar'. Είναι η συγγραφέας της μεθόδου για την κιθάρα 'les cahiers de ma guitare' (3 τόμοι). Καθηγήτρια κιθάρας στο Royal Welsh College of Music and Drama στην Ουαλία (2000- 2017) παραδίδει masterclasses σε όλο τον κόσμο. Είναι συχνή κριτής σε διεθνείς διαγωνισμούς κιθάρας (GFA, Benicassim, Alessandria, Bruxelles). Στο πλαίσιο του καταλόγου του εκδοτικού οίκου Lathkill Music Publishers διευθύνει τη σειρά Eleftheria Kotzia Series που περιλαμβάνει νέα, σύγχρονη μουσική για κιθάρα. Διευθύνει τα μαθήματα κιθάρας και το φεστιβάλ "Guitare en France" από το 2007.

Εισηγητής: Δρ. Γιάννης Μυγδάνης (διαδικτυακή παρουσίαση)

Τίτλος Εισήγησης:

Αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες και τα ψηφιακά μέσα στη διδακτική του πιάνου και της κιθάρας

Περίληψη

Οι τεχνολογικές εξελίξεις των τελευταίων ετών έχουν μετασχηματίσει τους τρόπους που τα άτομα έρχονται σε επαφή με τη μουσική, διαμορφώνοντας νέους ψηφιακούς και πολυτροπικούς γραμματισμούς, μετασχηματίζοντας παράλληλα τις μορφές έκφρασης, δημιουργίας και μουσικής διδασκαλίας-μάθησης. Οι ταχείες αυτές αλλαγές είναι αναμενόμενο να επηρεάζουν και τη διδακτική των μουσικών οργάνων. Ερευνητική δραστηριότητα καταδεικνύει την προστιθέμενη αξία που έχουν τα ψηφιακά μέσα σε όλα τα στάδια της διδασκαλίας μουσικού οργάνου από την ακρόαση και την εξάσκηση, έως την εκτέλεση και τη δημιουργία. Στα μαθήματα οργάνου, υπάρχει πλέον διαθέσιμη μία μεγάλη ποικιλία από ψηφιακά εργαλεία όπου οι μουσικοί και οι εκπαιδευτικοί των προηγούμενων δεκαετιών δεν θα μπορούσαν να φανταστούν. Επ' αυτού, το διακύβευμα δεν είναι η επιλογή των τεχνολογικών μέσων, αλλά οι μορφές ενσωμάτωσής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από ένα πλαίσιο ριζικά διαφορετικό από το παραδοσιακό, εκτεινόμενο πέραν των συμβατικών λειτουργιών της ακρόασης, της εκτέλεσης και της δημιουργίας.

Η συγκεκριμένη εισήγηση διαπραγματεύεται τις μορφές αξιοποίησης των ψηφιακών μέσων και των σύγχρονων τεχνολογιών σε ατομικά και ομαδικά μαθήματα μουσικού οργάνου, με εστίαση στο πιάνο και την κιθάρα, σε μία προοπτική διεύρυνσης των συμβατικών στρατηγικών και δημιουργίας νέων. Οι περιοχές ένταξης δεν εστιάζουν στα τεχνολογικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών εργαλείων, αλλά στις μουσικές δραστηριότητες, όπου στα πεδία της ακρόασης, της εκτέλεσης, της δημιουργίας, της παραγωγής και της κίνησης, προστίθεται η κατασκευή αντικειμένων και ενισχύονται με τους άξονες της κατανόησης μουσικών εννοιών και της αξιολόγησης. Με αυτό τον τρόπο, έμφαση δίνεται στην ίδια τη μουσική πράξη, σε μία ολιστική προσέγγιση, όπου τα ψηφιακά μέσα αντιμετωπίζονται ως διευκολυντές στη διδασκαλία-μάθηση μουσικών οργάνων.

Βιογραφικό

Ο *Γιάννης Μυγδάνης* είναι μουσικοπαιδαγωγός, συνθέτης, σχεδιαστής ψηφιακών εκπαιδευτικών αντικειμένων και μεταδιδασκτορικός ερευνητής στο τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου (PhD), εστιάζοντας στις αναδυόμενες τεχνολογίες, καθώς και στη σχεδίαση και ανάπτυξη μουσικών εκπαιδευτικών λογισμικών. Κατέχει τέσσερις μεταπτυχιακούς τίτλους, στη Μουσική Παιδαγωγική (MMus), στις Επιστήμες Αγωγής (MEd) στην Εκπαιδευτική ηγεσία, διοίκηση και τις αναδυόμενες τεχνολογίες (MEdL), καθώς και στα Πληροφορικά Συστήματα (MSc). Είναι απόφοιτος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διπλωματούχος πιάνου, μοντέρνου πιάνου (LRSL), ηλεκτρονικού οργάνου (DipLCM) και θεωρίας της μουσικής (AmusTCL), ολοκλήρωσε τις σπουδές στα Ανώτερα Θεωρητικά και έλαβε δίπλωμα Διεύθυνσης Χορωδίας και Σύνθεσης και με «Άριστα και Α΄ Βραβείο». Ως εισηγητής, έχει λάβει μέρος σε 35 διεθνή επιστημονικά συνέδρια και έχει περισσότερες από 40 διεθνείς επιστημονικές

δημοσιεύσεις για θέματα που αφορούν τη μουσική, εκπαίδευση και τεχνολογία. Συνθέτει μουσική για θέατρο, ταινίες μικρού μήκους, παραμύθια και έχει μελοποιήσει Έλληνες και ξένους ποιητές, ενώ έχει εκδώσει δύο δισκογραφικές εργασίες και πέντε digital singles. Είναι συνεργαζόμενος διδάσκων στο ΠΜΣ «Μουσική Εκπαίδευση σε τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα» του ΕΚΠΑ και επιμορφωτής στα ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου και του ΕΚΠΑ. Παράλληλα, εργάζεται ως εκπαιδευτικός μουσικής στο Pierce – The American College of Greece.

Περισσότερες πληροφορίες: www.yannismygdanis.com

Εισηγήτρια: **Αντιγόνη Κωμοδρόμου (Αίθουσα 303)**

Τίτλος Εισήγησης:

Το Άγχος στην Μουσική Εκτέλεση: Αιτιολογία, Συμπτώματα και Τρόποι Αντιμετώπισης

Περίληψη

Όταν κάποιος αποφασίζει να ασχοληθεί με την εκτέλεση ενός μουσικού οργάνου υποθέτουμε ότι επιδιώκει, αλλά και απολαμβάνει τις εκτελέσεις μπροστά σε κοινό. Φαίνεται όμως, πως δεν είναι πάντοτε αυτή η κατάσταση. Χέρια που τρέμουν, καρδιά που σφυροκοπάει στο στήθος, προβλήματα συγκέντρωσης και καταστροφικές σκέψεις είναι μερικά από τα συμπτώματα που μπορούν να παρουσιαστούν σε μουσικούς που πάσχουν από το άγχος της εκτέλεσης. Είναι γνωστό ότι διάσημοι βιρτουόζοι όπως ο Vladimir Horowitz και ο Arthur Rubinstein ήρθαν αντιμέτωποι με το άγχος αυτό πολλές φορές κατά τη διάρκεια της καριέρας τους. Είναι επίσης γεγονός, ότι παλιότερα δεν γίνονταν ιδιαίτερες προσπάθειες κατανόησης, ούτε και αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού. Όμως, εδώ και λίγες δεκαετίες, η Ψυχολογία της Μουσικής, που είναι ένας σχετικά καινούργιος κλάδος, ο οποίος ασχολείται με το Άγχος στην Εκτέλεση (Music Performance Anxiety or Stage fright), επιχειρεί να ρίξει φως στην κατάσταση. Ιδιαίτερως, ασχολείται με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες παρουσιάζεται το άγχος της εκτέλεσης, όπως π.χ. η επισιμότητα των συναυλιών της κλασικής μουσικής ή το μέγεθος του ακροατηρίου. Επιπλέον, αναγνωρίζει τα συμπτώματα που αντιμετωπίζουν οι μουσικοί που υποφέρουν από αυτό, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους τα οποία τους καθιστούν επιρρεπείς στο άγχος, για παράδειγμα η τελειομανία ή η αυτοϋπονόμευση. Παράλληλα, η Ψυχολογία της Μουσικής ασχολείται διεξοδικά με τρόπους αντιμετώπισης του συγκεκριμένου άγχους, όπως τεχνικές χαλάρωσης ή την αλλαγή τρόπου σκέψης μέσω της γνωστικής-συμπεριφορικής θεραπείας, όπως και με στρατηγικές αντιμετώπισης, π.χ. καλύτερη προετοιμασία μέσω αποτελεσματικότερων συνηθειών εξάσκησης ή εστίαση στην εκτέλεση χωρίς διάσπαση της προσοχής. Όλα τα πιο πάνω θα είναι τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθεί η συγκεκριμένη παρουσίαση, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε τρόπους αντιμετώπισης του άγχους στην εκτέλεση.

Βιογραφικό

Η **Αντιγόνη Κωμοδρόμου** ξεκίνησε μαθήματα πιάνου σε ηλικία 8 χρόνων στο Ελληνικό Ωδείο Λευκωσίας. Στη συνέχεια, απέκτησε τον τίτλο Bachelor in Piano Performance από την Μουσική Ακαδημία Σόφιας "Pancho Vladigerov" το 2004. Έχει, κατά καιρούς, παρακολουθήσει masterclasses με διάσημους καθηγητές του εξωτερικού, όπως Lotte Jekely (Germany), Prof. Kazimierz Gierzod (Poland), Paul McClure (UK), Prof. Stella Dimitrova (Bulgaria), Neil Barry (UK), κ.α. Έχει λάβει μέρος σε πολλές συναυλίες σε Κύπρο και Βουλγαρία.

Το 2013 απέκτησε τον τίτλο Masters of Arts in Music Psychology in Education του Πανεπιστημίου του Sheffield. Από το 2004 παραδίδει μαθήματα πιάνου και θεωρίας της Μουσικής και είναι ιδιοκτήτρια της Anima School of Music. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται κατά κύριο λόγο με τη μελέτη του θέματος του Άγχους στην Εκτέλεση Πιάνου, το οποίο αποτέλεσε και το θέμα της διατριβής της στο Μεταπτυχιακό της πρόγραμμα, καθώς και με τη μελέτη Παιδαγωγικών Πιάνου. Την ενδιαφέρει ιδιαίτερα να δουλεύει με μικρά παιδιά και έχει αρχίσει τη συγγραφή του πρώτου της βιβλίου που αφορά Μέθοδο Πιάνου για παιδιά.

Εισηγητές: **Δρ. Ανθούλα Κολιάδη-Τηλιακού**
Κωνσταντίνα Βρεττού
Τρύφωνας Θωμόπουλος
Άννα Μπαμπαλή (διαδικτυακή παρουσίαση)

Τίτλος Εισήγησης:

*Οι δημιουργικές πτυχές του Προγράμματος Σπουδών Πιάνου
στα Μουσικά Σχολεία της Ελλάδας: από τη θεωρία στην καθημερινή
εκπαιδευτική πράξη*

Περίληψη

Τα Μουσικά Σχολεία (ΜΣ) στην Ελλάδα αποτελούν το μοναδικό δημόσιο φορέα δευτεροβάθμιας δημόσιας μουσικής εκπαίδευσης και διέπονται από συγκεκριμένη φιλοσοφία, η οποία καθόρισε το σχεδιασμό των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών. Υπό το φως του «Νέου Σχολείου», εισήχθησαν το 2015 καινοτόμα στοιχεία για τη διδασκαλία του Πιάνου, όπως: 1) η εκπόνηση δύο διακριτών Π.Σ. διαφοροποιημένου προσανατολισμού, η πινακοποιημένη μορφή σε «οργανωτές» δεξιοτήτων για τη διασφάλιση της σπειροειδούς διάταξης και μιας ολιστικής προσέγγισης του οργάνου, 2) ο επανακαθορισμός επιπέδων και προτεινόμενο υλικό σε ετήσια βάση με λειτουργικά και παιδαγωγικά κριτήρια και με στόχο την ευελιξία, την αντικειμενικότερη αξιολόγηση και τη διαβάθμιση επιμέρους παραμέτρων και 3) η θεσμοθέτηση του αυτοσχεδιασμού και των συμπληρωματικών μουσικών γνώσεων που προσφέρουν στον εκπαιδευτικό δημιουργικά εργαλεία στην καθημερινή πρακτική. Τέσσερις εν ενεργεία εκπαιδευτικοί του πιάνου σε ελληνικά ΜΣ καταθέτουν τη θεωρητική γνώση τους, την εμπειρία τους και την πρακτική τους σε μια πολυδιάστατη παρουσίαση, η οποία περιλαμβάνει α) στοιχεία από τη φιλοσοφία των νέων Π.Σ. αναφορικά με το δημιουργικό και καινοτόμο προφίλ τους κυρίως ως προς τη χρήση του αυτοσχεδιασμού και άλλων δημιουργικών δραστηριοτήτων, αλλά και την επισήμανση δυσλειτουργικών σημείων σύμφωνα με διαπιστώσεις και κάποια πρώτα εμπειρικά δεδομένα. Η παρουσίαση επιπλέον περιλαμβάνει β) την ένταξη καλών πρακτικών από τη συμπερίληψη της χρήσης της τεχνικής του αυτοσχεδιασμού στη διδασκαλία μέσα από μελέτη περίπτωσης στυλιστικού αυτοσχεδιασμού που συνοδεύεται από υλικό (ηχογραφήσεις μαθητών, αναλύσεις έργων, σχέδια μαθημάτων, ασκησιολόγιο, χρήση ΤΠΕ, ερωτηματολόγια), γ) τη χρήση του δομημένου αυτοσχεδιασμού για τέσσερα χέρια και την αξιοποίησή του στη διδασκαλία κλασικού ρεπερτορίου και 4) την ανάδειξη του πεδίου που αναφέρεται στις Συμπληρωματικές Μουσικές Γνώσεις μέσα από τη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών και της ηλεκτρονικής τάξης στο μάθημα του πιάνου ως υποστηρικτικό εργαλείο. Μέσα από τις ποικίλες τοποθετήσεις καλλιεργείται ο γόνιμος διάλογος και προβληματισμός αναφορικά με την καθημερινή πραγματικότητα και την εξεύρεση λύσεων για την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου.

Βιογραφικά

Η **Ανθούλα Κολιάδη-Τηλιακού** είναι Διδάκτορας Μουσικής Παιδαγωγικής του ΤΜΣ ΕΚΠΑ, κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου MA in Music Education του Πανεπιστημίου Reading (Μεγάλη Βρετανία) με υποτροφία από το ΙΚΥ, Πτυχιούχος Τμημάτων ΦΠΨ και ΠΤΔΕ του ΕΚΠΑ, Διπλωματούχος Φούγκας (Ελληνικό Ωδείο) και Πτυχιούχος Πιάνου (Εθνικό Ωδείο) με εξειδίκευση στην Παιδαγωγική του Πιάνου (ΚΕΔΙΒΙΜ ΤΜΣ Ιονίου Παν/μίου). Από το 2000 εργάζεται ως καθηγήτρια Πιάνου (Μουσικό Σχολείο Ρόδου) και ως μουσικοπαι-

δαγωγός σε παιδικούς σταθμούς και ωδεία με εξειδικευμένη επιμόρφωση στη Μουσική Αγωγή παιδιών βρεφικής και νηπιακής ηλικίας (ΚΕΔΙΒΙΜ ΤΜΣ Παν/μιου Μακεδονίας και Ιονίου Παν/μίου). Έχει εργαστεί ως επιμορφώτρια/εμπυκώτρια σε ομάδες νηπιαγωγών/βρεφονηπιοκόμων, καθηγήτρια Μουσικής στην Πρωτοβάθμια και Φιλολόγος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Υπήρξε συνεργάτης στο Πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ», εκπονήτρια στα Νέα Προγράμματα Σπουδών του ΙΕΠ για τη διδασκαλία του Πιάνου στα Μουσικά Σχολεία, εισηγήτρια σε σεμινάρια/Συνέδρια, έχει δημοσιεύσει άρθρα, είναι μέλος του ΔΣ της ΕΕΜΕ, καθώς και επικεφαλής της Ομάδας Εργασίας της ΕΕΜΕ για τα Μουσικά Σχολεία της Ελλάδας.

Η **Κωνσταντίνα Βρεττού** είναι Ιστορική Μουσικολόγος, πτυχιούχος ΤΜΣ ΕΚΠΑ, Διπλωματούχος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου Τμήματος (κατεύθυνση: Ιστορική Μουσικολογία) και Πιανίστα (Πτυχιούχος και Διπλωματούχος Πιάνου). Με διπλή υποτροφία (Υπουργείο Πολιτισμού Λουξεμβούργου και Conservatoire de Luxembourg), μαθήτευσε με τους διεθνούς φήμης σολίστ Daniel Blumental και Eva Pobjoska. Ως σολίστ πραγματοποιεί συναυλίες, έχει ηχογραφήσει έργα Ελλήνων συνθετών και έχει παρουσιάσει έργα Κεφαλλήνων συνθετών λόγιας δημιουργίας σε πρώτες παγκόσμιες εκτελέσεις. Επίσης, είναι πτυχιούχος στα Ανώτερα Θεωρητικά, έχει κάνει μαθήματα φλάουτου, κλασικού τραγουδιού, μουσικής τεχνολογίας και ηχοηψίας και έχει συνθέσει μουσική για παραστάσεις, χοροδράματα, παιδικά βιβλία κ.α. Από το 2013-2017 ήταν στην Καλλιτεχνική Επιτροπή Μουσικών Σχολείων του ΥΠΑΙΘ. Από το 2006 ήταν καθηγήτρια μουσικής στη Δ.Ε. και από το 2009 διδάσκει Πιάνο στα Μουσικά Σχολεία. Από το 2020 είναι στο Μουσικό Σχολείο Αθήνας όπου παράλληλα με τα διδακτικά της καθήκοντα, είναι Μέντορας σχολικής μονάδας καθώς και Συντονίστρια στην ομάδα αξιολόγησης για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία του Πιάνου. Το 2020 συμμετείχε ως εισηγήτρια στην ημερίδα του ΕΚΠΑ «Μουσική Εκπαίδευση - Καλές Πρακτικές στην Ψηφιακή Τάξη της Μουσικής».

Ο **Τρύφωνας Θωμόπουλος** είναι πτυχιούχος-διπλωματούχος πιάνου-ανώτερων θεωρητικών και μεταπτυχιακός υπότροφος στο Trinity College of Music του Λονδίνου (PgD και MMus). Επίσης απόφοιτος της ΑΣΠΑΙΤΕ, και αριστούχος απόφοιτος του ΕΑΠ (Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό). Έχει ολοκληρώσει ετήσιες επιμορφώσεις στην Ειδική Αγωγή, στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και στις νέες τεχνολογίες και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Έχει διατελέσει συντελεστής σε δύσκολα μουσικοπαιδαγωγικά εγχειρήματα όπως “Η Στέγη αγαπάει τον αυτισμό”, του Ιδρύματος Ωνάση και “Η μουσική στην προσχολική εκπαίδευση με συμμετοχή παιδιών Ρομά”, υπό την αιγίδα του ΥΠΕΠΘ, καθώς και Διευθυντής σε ιδιωτικό δημοτικό σχολείο (2018-20). Από το 2001 εργάζεται στην Πρώτοβάθμια-Δευτεροβάθμια εκπαίδευση κυρίως σε Μουσικά σχολεία και από το 2021 κατέχει οργανική θέση διδασκαλίας του πιάνου στο Μουσικό Σχολείο Ηρακλείου. Έχει εμφανισθεί σε ρεσιτάλ, διαγωνισμούς και συναυλίες μουσικής δωματίου. Είναι ενεργός πιανίστας και ακορντεονίστας σε ένα ευρύ ρεπερτόριο (τζαζ, fusion, λάτιν, τάνγκο, μπλουζ) καθώς εμφανίζεται με διάφορα σχήματα αυτοσχεδιασμού, σύγχρονης και jazz μουσικής σε μουσικές σκηνές και φεστιβάλ ενώ έχει μελετήσει την jazz με τους Γ. Κοντραφούρη, Σ. Σύρρο. Η θεματολογία της ερευνάς του αφορά μουσικολογικά, παιδαγωγικά και ευρύτερα ζητήματα πολιτισμού. Ενδεικτικά θέματα: «Μέθοδοι τεχνικής του πιάνου» (δημοσίευση:περιοδικό της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, Αντίφωνο, τεύχος Νο 2, Φεβρουάριος 2004), «Ο αυτοσχεδιασμός στη μουσική διδασκαλία. Μια τεχνική στο πλαίσιο της δημιουργικότητας», άρθρο στα Πρακτικά του 2ου Συνεδρίου «Νέος Παιδαγωγός» Αθήνα, 23 & 24 Μαΐου 2015, σελ. 3.527-3.535).

Η **Άννα Μπαμπαλή** είναι κάτοχος ΒΑ στην Μουσική, με ειδίκευση στο πιάνο του Πανεπιστημίου Anglia Ruskin, Cambridge, MA στην πιανιστική ερμηνεία στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Goldsmiths College και ΜΑ στην Παιδαγωγική της Μουσικής στο πανεπιστήμιο του Middlesex. Ενεργή συμμετοχή σε σεμινάρια

πιάνου, παιδαγωγικής του πιάνου με Φιλιππίνα Φιλίποβα, Ιρίνα Οσίποβα κ.α. και μουσικοκινητικής αγωγής Orff, Kodaly, Dalcroze. Συναυλίες πιάνου και μουσικής δωματίου σε Ελλάδα και Αγγλία, επετειακές ομιλίες για τον συνθέτη Μανόλη Καλομοίρη σε Άργος, Χαλκίδα και Αθήνα, συμμετοχή σε Φεστιβάλ, συνοδεύοντας στο πιάνο το Χορωδιακό Σύλλογο Χαλκίδας. Διδασκαλία σε γενικά σχολεία (Μεγάλη Βρετανία), σε ωδεία, Δ.Ι.Ε.Κ. στη Μουσικοκινητική Αγωγή, σε Μουσικά σχολεία ως καθηγήτρια πιάνου (Πειραιά, Ιλίου, Παλλήνης, Λαμίας και Χαλκίδας), και από τον Ιούλιο του 2023 Διευθύντρια του Μουσικού Γυμνασίου με Λ.Τ. Χαλκίδας. Επιμορφώσεις: Διαφοροποιημένη Διδασκαλία, Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων, Οργάνωση και Διοίκηση- Ανάπτυξη Ηγετικών Στελεχών και Αξιολόγηση Στελεχών Εκπαίδευσης, Συμβουλευτική, Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Mentoring, Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Μεικτής Μάθησης και Τηλεκπαίδευσης. Δράσεις: Υπεύθυνη σε Προγράμματα Erasmus+ & eTwinning, ανακοινώσεις σε Διεθνή Συνέδρια Μουσικολογικού περιεχομένου και παιδαγωγικής, άρθρα σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά, ΙΕΠ: Επιμορφώτρια Β΄ για την Μουσική στο Γυμνάσιο, ειδικός επιστήμονας εκπόνησης Οδηγού Εκπαιδευτικού πιάνου Μουσικών Σχολείων (Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ.-Ι.Ε.Π.).Μητρώα: Εξεταστών-Βαθμολογητών του Υ.ΠΑΙ.Θ. στο ειδικό μάθημα «Μουσική Εκτέλεση και Ερμηνεία- Λόγια Δυτική Μουσική, Εκπαιδευτών Ενηλίκων Δ.Ι.Ε.Κ., Καθηγητών του Συνδέσμου των Βασιλικών Σχολών Μουσικής της Μ. Βρετανίας (Α.Β.Ρ.Σ.Μ.).

Εισηγητής: **Δρ. Γιώργος Χριστοφή** (Αίθουσα 217)

Τίτλος Εισήγησης:

Βελτίωση των δεξιοτήτων sight-reading στην κιθάρα: μια γνωσιακή προσέγγιση εμπνευσμένη από πρακτικές του πιάνου

Περίληψη

Η εισήγηση αυτή έχει ως αφητηρία το ρητορικό ερώτημα της επιφανούς Αμερικανίδας πιανίστα, μουσικοπαιδαγωγού Frances Clark: «μπορεί ο εκτελεστής να θεωρείται υψηλού επιπέδου και ακόμα να είναι 'slow reader'¹;» (ενν. στο sight reading). Συνεπώς, το γεφύρωμα μεταξύ της ικανότητας της «εκ πρώτης όψεως μουσικής ανάγνωσης» (sight-reading) και της τεχνικής αρτιότητας, δίνει προστιθέμενη αξία στην εικόνα ενός εκτελεστή και συμβάλλει στη βελτίωση της μουσικότητας. Η εισήγηση αυτή αντλεί από τη βιβλιογραφία παραδείγματα προσεγγίσεων και ζητημάτων sight-reading που χρησιμοποιούνται στην περίπτωση του πιάνου και εισηγείται, όπου είναι εφικτό, τρόπους προσαρμογής τους στη διδασκαλία της κιθάρας. Συγκεκριμένα, η παρούσα διερεύνηση: α) επικεντρώνεται στη δυναμική σχέση μεταξύ της ταυτόχρονης ανάπτυξης της μουσικότητας και του sight-reading, β) αναφέρεται στην επιρροή που έχουν στοιχεία μουσικής στην ανάπτυξη της δεξιότητας sight-reading όπως για παράδειγμα η τονικότητα και η υφή και, γ) παρουσιάζει το θέμα από μία γνωσιακή προσέγγιση (cognitive standpoint) με αναφορές στον ρόλο που διαδραματίζουν συγκεκριμένοι παράγοντες όπως η μοτιβική αποκωδικοποίηση (pattern decoding), η κιναισθητική (kinesthetics), η μνήμη (memory) αλλά και η προσέγγιση επίλυση-προβλήματος (problem-solving).

Βιογραφικό

Ο **Γιώργος Χριστοφή**, συνθέτης και κιθαριστής, αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο του Hull με τους τίτλους BMus (First Class Honours) και MMus in Performance στην κλασική κιθάρα (Distinction). Με υποτροφία του πανεπιστημίου του York, συνέχισε με Μάστερ στη Σύνθεση το οποίο ολοκλήρωσε με διάκριση. Τέσσερα χρόνια αργότερα, ολοκληρώνει τη διδακτορική του διατριβή στο πεδίο της Σύνθεσης με τη στήριξη των Vinson Award, The Sir Jack Lyons Research Grant και το A.G. Leventis Foundation Research Scholarship. Έργα του έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή φεστιβάλ σε περισσότερες από 15 χώρες του κόσμου. Την περίοδο 2016-2019 ήταν συντονιστής της δράσης αρ. 51 υπό τον τίτλο Young Performers Repertoire, του προγράμματος Interfaces της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για στήριξη του πολιτιστικού και οπτικοακουστικού τομέα, ο οποίος επιμελήθηκε τη συλλογή και τη δημιουργία νέου ρεπερτορίου, το οποίο σήμερα υπάρχει αναρτημένο στο διαδίκτυο κάτω από την άδεια πνευματικών δικαιωμάτων creative commons για ελεύθερη χρήση.

Σήμερα εργάζεται στη Μέση Εκπαίδευση, στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου ως Καθηγητής κιθάρας αλλά και ως επιστημονικός συνεργάτης Μουσικής Θεωρίας και Σύνθεσης στο Τμήμα Τεχνών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Είναι Ιδρυτικό μέλος του μουσικο-ερευνητικού εργαστηρίου Contemporary Music Lab (ConMus Lab).

Περισσότερα: www.gchristofi.com

¹ Pike, Pamela D. 2012 Sight-reading strategies: for the beginning and intermediate piano student a fresh look at a familiar topic.

Εισηγήτρια: **Κλειώ Παπαδιά** (Αίθουσα 303)

Τίτλος Εισήγησης:

Η Σύγχρονη μουσική για πιάνο μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα πιάνου των μουσικών σχολείων Κύπρου: παιδαγωγικές προσεγγίσεις, προβληματισμοί και εισηγήσεις

Περίληψη

Η σύγχρονη μουσική (μουσική του 20ου-21ου αιώνα), ενώ εμφανίζεται όλο και πιο συχνά στα προγράμματα συναυλιών, αντιθέτως, η παρουσία της στα μαθήματα πιάνου δεν είναι το ίδιο συχνή, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Κύπρος και η Ελλάδα (Σαββίδου & Φυτίκα, 2012). Επιπρόσθετα, πρόσφατη έρευνα σε μαθητές και καθηγητές πιάνου στην Κύπρο (Παπαδιά & Σαββίδου, 2016), έδειξε πως οι μαθητές αντέδρασαν θετικά στη Σύγχρονη Μουσική για πιάνο, θεώρησαν εύκολο το να την μελετήσουν και θα ήθελαν να ξαναπαίξουν παρόμοια έργα στο μέλλον. Η εισήγηση αυτή στόχο έχει να παραθέσει ποικίλες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στα έργα για πιάνο του 20ου – 21ου αιώνα, να εξετάσει τον παιδαγωγικό τους χαρακτήρα, να ερευνήσει το φάσμα των διαφορετικών συνθετικών τεχνικών που χρησιμοποιούνται και τέλος, να αναστοχαστεί για το πώς οι μαθητές αντιδρούν στα έργα αυτά και στο πώς επωφελούνται από αυτά. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται ως αφορμή το Αναλυτικό Πρόγραμμα Πιάνου που εφαρμόζεται στα Μουσικά Σχολεία της Κύπρου. Επιπλέον γίνεται αναφορά σε έργα γραμμένα από Έλληνες και Κύπριους συνθέτες, τα οποία περιλαμβάνονται στο πιο πάνω Αναλυτικό Πρόγραμμα, καθώς η γνωριμία με τη μουσική της ίδιας της χώρας θεωρείται κομβικό σημείο για την ανάπτυξη της μουσικής ταυτότητας των μαθητών (Yilmaz, 2014) και γίνονται εισηγήσεις για ένα σύνδεσμο συνεργασίας με ενεργούς συνθέτες μέσω ανάθεσης νέων παιδαγωγικών έργων και τη σημασία μιας τέτοιας αλληλεπίδρασης για τους μαθητές (de Oliveira, 2022). Χαρακτηριστικά της Σύγχρονης Μουσικής όπως, η χρήση γραφικής παρτιτούρας, η πολυρυθμία, η αρμονική πολυπλοκότητα, η ρευστή φόρμα, η ποικιλία ειδών άρθρωσης και δυναμικών, η χρήση αρμονικών φθόγγων και γενικότερα η σημειογραφία διευρυμένων τεχνικών, παρουσιάζονται μέσα από έργα του 20ου-21ου αιώνα διαφόρων επιπέδων. Τέλος, εξετάζεται η σύνδεση και συνεισφορά των πιο πάνω χαρακτηριστικών στη θετική προσέγγιση του πιανιστικού ρεπερτορίου της Σύγχρονης Μουσικής από τους μαθητές πιάνου, στην ανάπτυξη της αισθητικής τους απόλαυσης και στην κατανόηση της μουσικής συνολικά (Flores, 2023).

Βιογραφικό

Η **Κλειώ Παπαδιά** είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με ειδίκευση στην Εκτέλεση Πιάνου (τάξεις Uwe Matschke και Πέτρου Βούβαρη). Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στον τομέα Μουσικής Εκπαίδευσης από το Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και υποψήφια διδάκτορας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια πιάνου, μουσικής δωματίου και μουσικής εκπαίδευσης και έχει συμμετάσχει ως πιανίστα σε συναυλίες σε Κύπρο, Ελλάδα και Λονδίνο. Έχει παρουσιάσει εισηγήσεις στον τομέα της Παιδαγωγικής του Πιάνου και Μουσικής Εκπαίδευσης σε συνέδρια και ημερίδες της Παγκόσμιας και της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (I.S.M.E, E.E.M.E.), καθώς και του European Piano Teachers Association (E.P.T.A.). Έχει αποσπάσει υποτροφίες από το I.K.Y. Ελλάδος και το Ίδρυμα Λεβέντη. Είναι καθηγήτρια πιάνου στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Εισηγητής: Χρίστος Σαββίδης (Αίθουσα 222)

Τίτλος Εισήγησης:

*Αποκωδικοποιώντας την παρτιτούρα: προκλήσεις στην ερμηνεία
πιανιστικής μουσικής*

Περίληψη

Η παρουσίαση εστιάζεται σε θέματα ερμηνείας, όπως προκύπτουν ανάλογα με το «πότε», το «που» και από «ποιον» γράφτηκε το μουσικό κείμενο. Ένας σοβαρός μουσικός εκτελεστής (performer) του σήμερα, δεν μπορεί να αγνοεί την εξέλιξη της μουσικολογικής επιστήμης και την ανεκτίμητη βοήθεια που μας προσφέρει ως εργαλείο αποκωδικοποίησης μουσικής που γράφτηκε αιώνες πριν. Θα γίνει αναφορά κυρίως στη χρήση της «τελείας» στη μουσική ως ένδειξη παρεσιγμένου φθόγγου και στο πως η ερμηνεία της ίδιας ακριβώς σημειογραφίας δύναται να διαφοροποιείται σε διαφορετικές περιπτώσεις. Παραδείγματα από μουσική των Bach, Händel μέχρι Schubert και τζαζ μας υποδεικνύουν διαφορετικές πρακτικές εκτέλεσης (performance practice) που εφαρμόζονταν σε διαφορετικές εποχές. Τάσεις που αποτελούσαν κάτι σαν «άγραφους κανόνες», μπορεί να πει κάποιος, που όμως γνωρίζουμε ότι υιοθετούνταν στην ερμηνεία. Θα γίνει σύγκριση με κάποιες από αυτές τις πρακτικές εκτέλεσης (όπως για παράδειγμα αυτό που ονομάζουμε Notes Inégales στη μουσική Μπαρόκ) με αντίστοιχες πρακτικές που εφαρμόζονται σήμερα στην ερμηνεία έργων μουσικής τζαζ (Swing Feel). Το αναπόφευκτο συμπέρασμα είναι ότι κάποιος συνθέτης χρησιμοποιούσαν με διαφορετικό τρόπο τη σημειογραφία της μουσικής γλώσσας για να εκφράσουν αυτό που ήθελαν. Υπάρχουν λοιπόν ξεκάθαρες περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι γραμμένο ένα μουσικό κείμενο διαφέρει από το πως αναμένει ο συνθέτης ότι θα εκτελεστεί. Αυτό σημαίνει ότι, η «κυριολεκτική» ερμηνεία της μουσικής γραφής με τον τρόπο που διδάσκεται σήμερα στα μαθήματα θεωρίας, σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένη απόδοση ενός μουσικού έργου. Η παρουσίαση περιλαμβάνει τόσο ηχογραφημένα ηχητικά παραδείγματα, όσο και ζωντανή εκτέλεση στο πιάνο.

Βιογραφικό

Ο *Χρίστος Σαββίδης* έχει εμφανιστεί ως σολίστ σε συναυλίες στην Ευρώπη και Αμερική και μεταξύ άλλων έχει δώσει ρεσιτάλ στο National Concert Hall στο Δουβλίνο. Έχει συμμετάσχει στο Edinburgh Festival στη Σκωτία ως σολίστ, όπου ταυτόχρονα παρουσίασε διαλέξεις-ρεσιτάλ με θέμα τη μουσική του Σόλωνα Μιχαηλίδη για πιάνο. Στην Κύπρο εκτός από σόλο εμφανίσεις έχει εκτελέσει με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου το Κοντσέρτο για πιάνο του Schumann και το Καρναβάλι των ζώων του Saint-Saëns. Συνεργάστηκε επίσης με τον Μαρτίνο Τιρίμο με τον οποίο εκτέλεσε έργα Schubert για τέσσερα χέρια, στο πλαίσιο του διεθνούς φεστιβάλ Schubert – Pharos Trust. Έχει επίσης λάβει μέρος σε χοροθέατρα, εκτελώντας ζωντανά έργα Schubert με σύγχρονες χορογραφίες, στην πλατφόρμα χορού στην Κύπρο και στο Aerowaves Festival στην Πορτογαλία.

Ως εκπαιδευτικός, συνεργάστηκε με το Indiana University στο Bloomington, όπου δίδαξε πιάνο για τρία χρόνια μεταξύ 2000 – 2003 ως Associate Instructor, έχοντας ταυτόχρονα σαν μέντορά του τον Menahem Pressler. Στην Κύπρο δίδαξε πιάνο, μουσική δωματίου και θεωρητικά μαθήματα ερμηνείας και εκτέλεσης στην Ακαδημία ΑΡΤΕ, ενώ παράλληλα άρχισε να διδάσκει στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου από το 2006. Είναι απόφοιτος του Royal College of Music (Λονδίνο), Ηνωμένου Βασιλείου.

Εισηγητής: **Τιμόθεος Στυλιανίδης** (Αίθουσα 217)

Τίτλος Εισήγησης:

Επίτευξη του Legato μέσα από τον Ισπανικό Νεοκλασικισμό

Περίληψη

Η ιδιότητα των κιθαριστικών συνθέσεων κατά την Αργυρή Εποχή των Ισπανικών Τεχνών και Γραμμάτων να ενσωματώνουν ένα αμάλγαμα τάσεων που περιελάμβανε την Αναγέννηση, την Μπαρόκ, την Κλασική Αισθητική της Αρχαίας Ελλάδας, την Ισπανική Λαϊκή Παράδοση, το Φλαμένκο, και την Ευρωπαϊκή Αβάντ-γκαρντ, ανέδειξε την ανάγκη επανασύστασης πρωτογενών ζητημάτων στην τεχνική της κιθάρας ούτως ώστε να μπορεί να αφομοιώσει τη νέα συνθήκη, δηλαδή ενός μη ιδιωματικού χαρακτήρα ρεπερτορίου. Στη φιλοσοφική και καλλιτεχνική συζήτηση της εποχής κυριαρχούσε η έννοια του χωροχρόνου, η διανοητική διαίσθηση, και η μεταφυσική, με τους φιλόσοφους πολλές φορές να καταφεύγουν σε μουσικά παραδείγματα (όπως π.χ. τη σύνδεση των φθόγγων) για να τεκμηριώσουν τις απόψεις τους. Ένα αιώνα μετά, τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από τη γνωστική τεκμηρίωση στο πεδίο της ψυχολογίας της μουσικής (που την εκείνη την εποχή, μαζί με την ιστορική πληροφόρηση στην ερμηνεία, είχαν αρχίσει να απασχολούν το μουσικό γίγνεσθαι), φαίνεται να δίνουν υπόσταση στις θεωρίες που αποτυπώνονταν τόσο στα συγγράμματα των στοχαστών, όσο και στα έργα των καλλιτεχνών κατά την Αργυρή Εποχή της Ισπανίας. Σκοπός της εισήγησης μου είναι μέσα από το ιστορικό πλαίσιο, τις αισθητικές προεκτάσεις, την φιλοσοφική θεμελίωση, αλλά και τη γνωστική τεκμηρίωση, να επανασυστήσω μια από τις πυρηνικές πτυχές στην τεχνική της κλασικής κιθάρας, τη σύνδεση των φθόγγων (Legato).

Βιογραφικό

Ο **Τιμόθεος Στυλιανίδης** γεννήθηκε στην Κύπρο το 1982. Το 2002 ξεκίνησε σπουδές στη μουσική στο Πανεπιστήμιο του Hull στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου επικεντρώθηκε στη Μουσική Εκτέλεση και Ερμηνεία (Performance), τη Σύνθεση, την Ενορχήστρωση και την Ψυχολογία της Μουσικής, ενώ παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα κιθάρας από τους Tom McKinney και Graig Ogden. Εν συνεχεία, φοίτησε στο Βασιλικό Κολλέγιο Μουσικής και Δραματικής Τέχνης της Ουαλίας όπου σπούδασε κιθάρα με την Ελευθερία Κοτζιά και τον John Mills, και αποφοίτησε με μεταπτυχιακό MMus in Performance. Ο Στυλιανίδης συνέχισε τις σπουδές του στο Real Conservatorio Superior de Musica de Madrid στην Ισπανία, όπου φοίτησε υπό τον Jose Luis Rodrigo. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο University of Glasgow με αντικείμενο έρευνας το Performance Practice στην κιθάρα στο Πλαίσιο της Γενιάς του '27. Συμμετείχε σε πολλά φεστιβάλ κιθάρας, master-classes και σεμινάρια από διακεκριμένους καλλιτέχνες, μεταξύ άλλων, Roland Dyens, Pepe Romero, David Russel, Manuel Barrueco, Alvaro Pierrri, Aniello Desiderio και Zoran Dukic. Το 2006, τιμήθηκε με το βραβείο John Mills Guitar Prize. Ο Τιμόθεος Στυλιανίδης έχει εμφανισθεί σε συναυλίες σε διάφορες χώρες, όπως, Κροατία, Ελλάδα, Λίχτενσταϊν, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Παράλληλα με την καριέρα του ως κιθαρίστας, ο Στυλιανίδης διδάσκει κιθάρα στο Μουσικό Σχολείο Πάφου και το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Εισηγήτρια: **Δρ. Αναστασία Χάσικου (Αίθουσα 303)**

Τίτλος Εισήγησης:

Η αποτελεσματική ανατροφοδότηση στη διδασκαλία και μάθηση πιάνου

Περίληψη

Το εργαστήριο έχει σκοπό να παρουσιάσει μία δειγματική εφαρμογή της μεθόδου «Critical Response Process (CRP)», προσαρμοσμένη στις ανάγκες της διδασκαλίας και μάθησης πιάνου. Η CRP είναι μία μέθοδος επικοινωνιακής ανατροφοδότησης που βασίζεται στην αρχή ότι το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα της διδασκαλίας είναι να κάνει τον μαθητή να θέλει να επιστρέψει πίσω στη μελέτη του. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ανατροφοδότηση στη διαδικασία διδασκαλίας έχει μικρή σημασία εάν ο μαθητής δεν μπορεί να την καταλάβει και να τη χρησιμοποιήσει. Η μέθοδος αυτή αναγνωρίζει ότι η αποτελεσματική ανατροφοδότηση δημιουργεί μεγαλύτερη αυτογνωσία και δίνει περισσότερες επιλογές στους μαθητές, ενώ αντίθετα η καταστροφική ανατροφοδότηση είναι αδέξια ανατροφοδότηση που αφήνει το μαθητή χωρίς βάση για να εργαστεί. Η μέθοδος CRP έχει στόχο να εμπλουτίσει τη διδασκαλία δίνοντας εργαλεία τόσο στο δάσκαλο (που δίνει ανατροφοδότηση) όσο και στο μαθητή (που δέχεται ανατροφοδότηση). Χρησιμοποιείται τα τελευταία 20 χρόνια σε διάφορα ιδρύματα στον κόσμο, έχοντας προσαρμοστεί για τις ανάγκες διδασκαλίας διαφόρων μορφών τέχνης συμπεριλαμβανομένης και της μουσικής και έχει αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη για τη διδασκαλία και εκμάθηση οργάνων. Κεντρικός άξονας της μεθόδου είναι ο διάλογος, που στοχεύει να ενδυναμώσει την ικανότητα μαθητών-δασκάλων (καλλιτεχνών) να λύνουν προβλήματα σύμφυτα με τη δημιουργική τους προσπάθεια. Εγείροντας ανησυχίες μέσω των ερωτήσεων και του πλαισίου που καθιέρωσε η μέθοδος, αποφεύγονται οι αμυντικές αντιδράσεις/αντιστάσεις εκ μέρους και των δύο πλευρών (μαθητών-παιδαγωγών). Η μέθοδος ακολουθεί τέσσερα προκαθορισμένα στάδια και οι συμμετέχοντες αναλαμβάνουν τρεις ρόλους: α. συντονιστή, β. καλλιτέχνη/μαθητή, γ. ακροατή/δασκάλου. Η προτεινόμενη εφαρμογή θα προσαρμοστεί στις ανάγκες της ανατροφοδότησης στο μάθημα του πιάνου και θα εστιάσει σε θέματα συναφή με τη διδασκαλία και μάθηση πιάνου όπως τεχνικές και ερμηνευτικές δεξιότητες, μουσική ανάγνωση και μνήμη, άγχος, τρόποι και ποιότητα της μελέτης, προσωπικές φιλοδοξίες και άλλα θέματα που πιθανόν να προκύψουν μέσα από την εφαρμογή των τεσσάρων σταδίων. Για τους σκοπούς της συγκεκριμένης εφαρμογής, τον ρόλο του καλλιτέχνη/μαθητή θα αναλάβει ένας μαθητής πιάνου ο οποίος θα παρουσιάσει μέρος της δουλειάς του, ενώ τον ρόλο των ακροατών/δασκάλων οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο.

Βιογραφικό

Η **Αναστασία Χάσικου** είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου στη μουσική από το City, University of London. Έχει δημοσιεύσει στο Music in Cyprus (2015), Sage Encyclopaedia of Music and Culture (2018), Zbornik radova Akademije umetnosti (2019), Athens Journal of Humanities & Arts (2015) κ.α. Κατέχει τον τίτλο συνεργάτη στην Ακαδημία Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Ηνωμένου Βασιλείου (Fellow of Higher Education Academy, UK). Ασχολείται σε ερευνητικό επίπεδο με θέματα μουσικολογίας, εθνομουσικολογίας και μουσικής παιδαγωγικής και συμμετέχει σε ακαδημαϊκά συνέδρια και σεμινάρια. Κατέχει ειδική κατάρτιση στη διδασκαλία οργανικής μουσικής (PGCert in Performance Teaching, Guildhall School of Music and Drama, Distinction). Κατέχει επίσης τίτλο εκπαιδευτικής κατάρτισης στη δευτεροβάθμια μουσική εκπαίδευση (PGCE in Music, Middlesex University). Συνεργάζεται με τη Μουσική Ακαδημία ARTE ως διδακτικό προσωπικό, στο πρόγραμμα Πτυχίου Μουσικών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου ως ειδική επιστήμονας στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Μουσικής Παιδαγωγικής. Επίσης, συνεργάζεται με τα Μουσικά Σχολεία Κύπρου ως καθηγήτρια πιάνου.

Εισηγητής: **Μανώλης Νεοφύτου** (Αίθουσα 222)

Τίτλος Εισήγησης:

Βασικές προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη πιανιστική ερμηνεία

Περίληψη

Αυτή η παρουσίαση αναλύει τους παράγοντες που συμβάλλουν σε μια επιτυχημένη εκτέλεση από έναν πιανίστα στη σκηνή. Αρχικά, πρέπει να αναφέρουμε ότι το πιάνο είναι ένα πολυφωνικό όργανο που έχει την ικανότητα να αναπαράγει ένα μουσικό έργο γραμμένο ακόμη και για μια μεγάλη ορχήστρα. Αυτό προϋποθέτει ότι, ο πιανίστας έχει την ικανότητα να ακούει ταυτόχρονα πολλές φωνές και να τις ερμηνεύει με τον αντίστοιχο χαρακτήρα. Ακόμα ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για μια επιτυχημένη εκτέλεση είναι η ικανότητα εκτέλεσης ενός έργου από μνήμης. Είναι μια πολύ σημαντική συνθήκη, η οποία διευκολύνει την ελευθερία στην έκφραση και τη δημιουργία εικόνων και διαφορετικών χρωμάτων. Η ικανότητα της γρήγορης απομνημόνευσης ενός έργου έχει άμεση σχέση με τις γνώσεις αρμονίας που έχει ένας πιανίστας - αν εξαιρέσουμε τα ατονικά έργα του 20ου αιώνα. Στον εγκέφαλο γίνεται πολύ πιο εύκολα και γρήγορα η διαδικασία της απομνημόνευσης, κωδικοποιώντας τις συγχορδίες και γνωρίζοντας τις πτώσεις και τις μουσικές αλυσίδες. Επίσης, ένας πιανίστας πρέπει να είναι ταυτόχρονα ηθοποιός, σκηνοθέτης, μάεστρος και πολλά άλλα. Έχει να παίξει πολλούς ρόλους για να καταφέρει να περάσει στον ακροατή τις ιδέες και τα συναισθήματα που είχε στο μυαλό του ο συνθέτης. Τέλος, η διαχείριση του στρες στη σκηνή είναι ένα συχνό πρόβλημα μεταξύ των πιανιστών. Επιπλέον, οι πιανίστες είναι πολύ πιο συχνά μόνοι στη σκηνή, συγκριτικά με άλλους οργανοπαίχτες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, σημαίνει πως έχουν όλη την ευθύνη της επιτυχίας της παράστασης πάνω τους, με αποτέλεσμα να έχουν περισσότερο άγχος. Έτσι, είναι πολύ σημαντικό οι εμφανίσεις ενός πιανίστα σε σκηνή να γίνονται τακτικά, γιατί έτσι εξοικειώνεται μαζί της και αναπτύσσονται οι μηχανισμοί μιας πιο αποτελεσματικής διαχείρισης του στρες.

Βιογραφικό

Ο **Μανώλης Νεοφύτου** έδωσε το πρώτο του ρεσιτάλ σε ηλικία 11 χρονών, λίγο πριν εισαχθεί στην Κεντρική Κρατική Ειδική Μουσική Σχολή της τότε Σοβιετικής Ένωσης. Εκεί φοίτησε με τον Rudolf Kehrer ενώ από το 1996-2002 φοίτησε στο Κονσερβατόριο Τσαϊκόφσκι, με υποτροφία από το Ίδρυμα Νικόλα Οικονόμου. Τον Οκτώβριο του ίδιου χρόνου κέρδισε την υποτροφία του Ιδρύματος Albert Russel, για να φοιτήσει για ένα χρόνο στην Ecole Normale του Παρισιού. Το 2004, κέρδισε την τριετή υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών της Ελλάδας και φοίτησε στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, όπου του απονεμήθηκε ο τίτλος Master of Music in Performance. Εκπροσώπησε την Κύπρο τρεις φορές στο διαγωνισμό της Eurovision (Βρυξέλλες 1992, Βαρσοβία 1994, Λισσαβώνα 1996), αφού κέρδισε την πρώτη θέση στους αντίστοιχους διαγωνισμούς στην Κύπρο. Κέρδισε, επίσης το 2ο βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Πιάνου Γ.Θυμής που διεξάχθηκε στο Μέγαρο Μουσικής της Θεσσαλονίκης (2002), το 4ο βραβείο στον Παγκόσμιο Διαγωνισμό Πιάνου στη Σενιγάλλια της Ιταλίας (1994) και το 1ο βραβείο στο Φεστιβάλ Μουσικής στο Παλέρμιο της Ιταλίας (1995). Έδωσε συναυλίες και ρεσιτάλ σε Κύπρο, Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ελβετία, Γερμανία, ΗΒ, Ιρλανδία, Ρωσία, Ουγγαρία, Πολωνία, Κορέα και Ν. Αφρική. Συνεργάστηκε ως σολίστας με τις ορχήστρες: Κρατική Ορχήστρα Κύπρου, Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Συμφωνική Ορχήστρα του Ροστόβ (Ρωσία), Συμφωνική Ορχήστρα της Τσιεστακόβα (Πολωνία), Budapest

Concert Orchestra. Έδωσε σεμινάρια και master classes στην Κύπρο και στο Πανεπιστήμιο της Νοτίου Αφρικής (UNISA). Έχει κυκλοφορήσει δύο προσωπικούς δίσκους «Το Ελληνικό Τραγούδι Μέσα Από Ένα Πιάνο» και «Από τον Τσaiκόφσκυ στον Χατζιδάκι». Διδάσκει πιάνο στο ΜΣ Μάριος Τόκας (Λεμεσός), στην Ακαδημία Άρτε (Λευκωσία) και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Πρόσφατες εμφανίσεις περιλαμβάνουν συναυλίες στο Πανεπιστήμιο τεχνών της Ζυρίχης, στο Λονδίνο, στο Πανεπιστήμιο του Μείν (ΗΠΑ), στο Κονσερβατόριο του Winterthur, το 2ο κονσέρτο για πιάνο και ορχήστρα του Σεργκέϊ Ραχμάνινοφ με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου. Μελλοντικές εμφανίσεις περιλαμβάνουν συναυλίες στην Αθήνα, Πράγα και Ζυρίχη.

Εισηγητής: Δρ. Βασίλειος Αβραάμ (Αίθουσα 217)

Τίτλος Εισήγησης:

Φυσιολογία του κιθαρίστα. Συμβουλές για τη διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης

Περίληψη

Στην εισήγηση αυτή θα προσκληθούν διαδικτυακά ο ορθοπεδικός γιατρός Δρ. Μιχάλης Κρασιάς και ο φυσιοθεραπευτής Νικόλας Διονυσίου, οι οποίοι θα μιλήσουν για πιθανούς τραυματισμούς που μπορούν να προκύψουν με την πολύωρη μελέτη. Θα αναφερθούν επίσης, στη λειτουργία των μυών των χεριών, ποιους μυς χρησιμοποιούν στο αριστερό και δεξί χέρι κυρίως οι κιθαρίστες και θα μας συμβουλεύσουν πως να αποφύγουμε τραυματισμούς, αλλά και πως να ενδυναμώσουμε τα χέρια μας, τον αυχένα, τους μυς της πλάτης δείχνοντας μας ασκήσεις και τεντώματα τα οποία θα πρέπει να γίνονται σε καθημερινή βάση. Επίσης, θα γίνει επίδειξη της σωστής στάσης του σώματος, των χεριών, των ποδιών και των ώμων, τη θέση που πρέπει να έχει το όργανο σε σχέση με το σώμα. Τέλος, θα γίνει αναφορά στα διάφορα προβλήματα, που μπορεί να προκαλέσει η μη σωστή στάση του σώματος και των χεριών.

Βιογραφικό

Ο **Βασίλειος Αβραάμ** σπούδασε κλασική κιθάρα στο Κονσερβατόριο Ferenc Liszt της Ουγγαρίας, στο Εθνικό Κονσερβατόριο του Στρασβούργου και στη Μουσική Ακαδημία της Μπρατισλάβα από όπου απέκτησε διδακτορικό Artis Doctor στην κλασική κιθάρα. Στην Ουγγαρία το 1998 κέρδισε τον 1ο Εθνικό Διαγωνισμό Κιθάρας. Έχει δώσει συναυλίες σε Ουγγαρία Ελλάδα, Γερμανία, Σλοβακία, Γαλλία, Κύπρο έχει συμμετάσχει σε πολλά φεστιβάλ μουσικής, μεταξύ άλλων, Φεστιβάλ Zempléni, Φεστιβάλ της Άνοιξης του Eger, Festival of Europe στη Mâcon (Γαλλία), International Music Festival στην Clermont-Ferrand (Γαλλία), 5th Festival des Musiques Rares Musiques Dérangées στη Mâcon (Γαλλία), πολλαπλές φορές έχει παρουσιαστεί στο φεστιβάλ της άνοιξης του Eger (Ουγγαρία), Πολιτιστικό Φεστιβάλ Πανεπιστήμιου Κύπρου, Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής Λάρνακας, Διεθνές φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου στα Κούκλια. Έχει παρουσιαστεί με την Κρατική Ορχήστρα Κύπρου, με την χορωδία Cantus Agriensis με την χορωδία Πολυφωνία με την Συμφωνική Ορχήστρα του Eger. Ο Βασίλειος Αβραάμ τώρα είναι καθηγητής κιθάρας στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου.

Εισηγήτρια: **Εύα Σταύρου** (Αίθουσα 303)

Τίτλος Εισήγησης:

Σύγχρονες τεχνικές (extended techniques) και ελεύθερος αυτοσχεδιασμός ως διδακτικό μέσο

Περίληψη

Το εργαστήριο είναι ανοικτό σε καθηγητές/τριες και μαθητές/τριες όλων των μουσικών οργάνων. Θα ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να πειραματιστούν με καινούριους ήχους και να αυτοσχεδιάσουν σε ένα σύνολο. Αφόρμηση για αυτές τις δραστηριότητες δεν θα είναι «παραδοσιακές» παρτιτούρες, αλλά ήχοι της φύσης, έργα Τέχνης και graphic scores. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα συζητηθούν τεχνικές και μέθοδοι διδασκαλίας ενός μουσικού οργάνου για ποικίλα επίπεδα μέσα από τον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό.

Βιογραφικό

Η **Εύα Σταύρου** παρακολούθησε ανώτερες σπουδές στο Conservatoire Régional de Lyon και στο Royal Conservatory of Brussels, όπου έλαβε, με διάκριση, Πτυχίο Μουσικής και Μεταπτυχιακό με ειδίκευση στο φλάουτο. Το ενδιαφέρον της στη σύγχρονη μουσική την οδήγησε να συνεργαστεί με διάφορους συνθέτες και να συμμετάσχει σε μουσικά εργαστήρια και φεστιβάλ, όπως το Escape Art Lab στη Ρουμανία (2018), το Time of Music στη Φιλανδία (2019), το New Music Week στη Ρώμη (2019), το Darmstadt Music Festival (2023), όπου μαθήτευσε δίπλα σε διακεκριμένους συνθέτες όπως ο Beat Furrer, η Doina Rotaru, η Kaija Saariaho και ο Philippe Hurel. Πιστεύοντας στο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει ο/η εκτελεστής στη μουσική δημιουργία, συνεργάζεται συχνά με συνθέτες, όπως τους Brice Catherin και Φαίδρο Καβαλλάρη για την προώθηση της σύγχρονης μουσικής στην Κύπρο και εξωτερικό.

Η Εύα ασχολείται επίσης, με διεπιστημονικά προγράμματα και έχει συνεργαστεί με τη Στέγη Χορού Λευκωσίας, με το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και με τη Στέγη Ωνάση. Η Εύα Σταύρου διδάσκει φλάουτο στα Μουσικά Σχολεία της Κύπρου από το Σεπτέμβριο του 2017, με στόχο να μεταδώσει στους μαθητές και τις μαθήτριες της την αγάπη για τις Τέχνες, αλλά και να τους μυσήσει στα μυστικά της σύγχρονης μουσικής.

Εισηγητής: Νικόλας Κωνσταντίνου (Αίθουσα 222)

Τίτλος Εισήγησης:

Τεχνική και ευεξία: προσαρμόζοντας τις φυσικές ιδιότητες του σώματος στην πιανιστική ερμηνεία

Περίληψη

Αυτή η παρουσίαση εξετάζει τις βασικές αρχές της τεχνικής του πιάνου, οι οποίες απορρέουν από τις φυσικές ιδιότητες και δυνατότητες του χεριού μας και, κατ' επέκταση, του σώματός μας και οι οποίες εξασφαλίζουν μακροπρόθεσμα τη μυϊκή υγεία και ευεξία. Μετά από μια σύντομη συζήτηση των αιτιών που οδηγούν σε μυϊκή δυσκαμψία και τραυματισμούς, όπως η τενοντίτιδα και το σύνδρομο του μετακαρπίου, η παρουσίαση θα επικεντρωθεί σε αυτές τις ανατομικές ιδιότητες του χεριού και κατ' επέκταση του σώματος, οι οποίες, επιτρέπουν έναν ευέλικτο μηχανισμό παιξίματος. Η βάση της εισήγησης είναι η αρχή ότι το χέρι λειτουργεί, από τη φύση του, ως ένας ενιαίος μηχανισμός, ο οποίος όταν συνδυάζεται με βασικές αρχές της εμβιομηχανικής, ο πιανίστας μπορεί να εξασφαλίσει μια άρτια και υγιή τεχνική. Οι ανατομικές λειτουργίες στις οποίες θα γίνει αναφορά είναι: η σωστή χρήση των οστών και των κλειδώσεων των δακτύλων και των φαλάγγων, της παλάμης και του καρπού, του αντιβραχίου και των δύο οστών που το αποτελούν (ωλένη, κερκίδα), του βραχιονίου οστού και του ώμου, ενώ οι σχετικές αρχές τις εμβιομηχανικές αφορούν τη βαρύτητα, την ευθυγράμμιση, τη ροπή, τη μόχλευση και την ορμή (momentum). Ακολουθώντας, βάσει της Προσέγγισης για το πιανιστικό παίξιμο της Dorothy Taubman, θα προταθούν τρόποι για το πώς αυτές οι αρχές μπορούν να εφαρμοστούν στην τεχνική του πιάνου, με βάση την έννοια της συνεχούς προσαρμογής του μηχανισμού παιξίματος, δηλαδή του δακτύλου-χεριού-αντιβραχίου. Αυτή διασφαλίζεται μέσω της αρχής της ευθυγράμμισης, των περιστροφικών και πλευρικών κινήσεων, των κινήσεων προς τα μέσα ή προς τα έξω και της φυσικής διαμόρφωσης. Η επιτυχής πιανιστική τεχνική δεν έγκειται μόνο στον ιδανικό συνδυασμό αυτών των αρχών, αλλά και στη σωστή προσαρμογή των επιμέρους κινήσεων που επιτρέπουν αυτοί οι μηχανισμοί.

Βιογραφικό

Ο **Νικόλας Κωνσταντίνου** έχει δώσει συναυλίες στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ, και έχει φιλοξενηθεί στο Wigmore Hall (Λονδίνο), στο Musikverein (Βιέννη), στο Beethoven-Haus (Βόννη) και στη Μουσική Ακαδημία Ferenc Liszt (Βουδαπέστη). Έχει εμφανιστεί σε διεθνή Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου, όπως το Kuhmo, το Oulunsalo Soi (Φινλανδία) και το Gödöllő (Ουγγαρία) και έχει εμφανιστεί ως σολίστας με τη Philharmonia Orchestra και τη Ρωσική Φιλαρμονική Ορχήστρα Δωματίου Αγ. Πετρούπολης. Οι συνεργασίες του στον τομέα της μουσικής δωματίου συμπεριλαμβάνουν διεθνώς αναγνωρισμένους σολίστες, όπως οι Vilmos Szabadi, Chloë Hanslip, Σίμος Παπάνας, Máté Szűcs, Péter Somodari, Gustav Rivinius, János Bálint και Gábor Varga και το κουαρτέτο εγχόρδων Meta4. Έχει ήδη στο ενεργητικό του τρεις ψηφιακούς δίσκους με την εταιρεία Odradek. Είναι απόφοιτος του μουσικού τμήματος του Πανεπιστημίου του Σέγκεντ, του Πανεπιστημίου Μουσικής Ferenc Liszt στη Βουδαπέστη, του Ινστιτούτου Μουσικής στο Κλίβλαντ, καθώς και του Βασιλικού Κολλεγίου Μουσικής στο Λονδίνο, και σήμερα είναι καθηγητής πιάνου στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου. Μαθητές του έχουν κερδίσει βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς και έχουν γίνει δεκτοί σε αναγνωρισμένες σχολές ανώτατης εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

Περισσότερα: www.costantinou.com

Εισηγητής: Δρ. Βασίλειος Αβραάμ (Αίθουσα 217)

Τίτλος Εισήγησης:

Ο Ρόλος και η Σημασία της Κιθάρας σε Σύνολα Μουσικής Δωματίου τον 19ο και 20ο Αιώνα: ιστορική αναδρομή στο ρόλο της κιθάρας στη μουσική δωματίου

Περίληψη

Η εισήγηση αυτή αναφέρεται στον ρόλο και τη σημασία που πήρε η κιθάρα - από τις αρχές του 19ου αιώνα και πως εξελίχθηκε τον 20ο αιώνα - ως όργανο, το οποίο έγινε μέρος ενός μουσικού συνόλου είτε ως τρίο, κουαρτέτο, κουιντέτο κ.ο.κ. Θα γίνει μία σύντομη αναφορά στην εξέλιξη της κιθάρα αλλά και στο ρεπερτόριο της από την αναγέννηση έως και τα τέλη του 18ου αιώνα, (όπου υπάρχουν μεμονωμένα έργα μουσικής δωματίου τα οποία συμπεριλαμβάνουν και την κιθάρα) έτσι ώστε να γίνει καλύτερα αντιληπτό ποιες ήταν οι αιτίες που οδήγησαν συνθέτες να συνθέσουν έργα μουσικής δωματίου συμπεριλαμβάνοντας και την κιθάρα ως ένα από αυτά. Επίσης θα παρουσιαστούν μουσικά παραδείγματα από διάφορα έργα από τον 19ο αιώνα και κατόπιν από τον 20ο αιώνα, όπου θα έχουμε την δυνατότητα να δούμε πως εξελίχθηκε ο ρόλος της κιθάρας μέσα από τα μουσικά σύνολα, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο έγραφαν οι συνθέτες. Θα μπορούσαμε να δούμε δηλαδή ότι, στις αρχές του 19ου αιώνα ο ρόλος της κιθάρας ήταν απλώς συνοδευτικός με αρπίσματα συγχορδίων, ενώ πιο μετά και κυρίως στον 20ο αιώνα θα δούμε να έχει ένα πιο ουσιαστικό, σολιστικό και ισάξιο ρόλο με τα υπόλοιπα όργανα του συνόλου. Θα αναφερθώ επίσης και στον ρόλο των μη κιθαριστών συνθετών οι οποίοι τολμήσαν μετά από παρότρυνση κιθαριστών να γράψουν έργα μουσικής δωματίου με κιθάρα καθώς και τον ρόλο που έπαιξε ο Σεγκόβια στον εμπλουτισμό του ρεπερτορίου για μουσική δωματίου με κιθάρα παροτρύνοντας συγκεκριμένους συνθέτες του 20ου αιώνα όπως Castelnuovo Tedesco, Rodrigo, Ponce αλλά και μη παροτρύνοντας ή και ακόμη απορρίπτοντας κάποιους άλλους, οι οποίοι ήταν στην πρώτη γραμμή σε παγκόσμιο επίπεδο όπως ο Stravinsky, Debussy, Kodály.

Βιογραφικό

Ο **Βασίλειος Αβραάμ** σπούδασε κλασική κιθάρα στο Κονσερβατόριο Ferenc Liszt της Ουγγαρίας, στο Εθνικό Κονσερβατόριο του Στρασβούργου και στη Μουσική Ακαδημία της Μπρατισλάβα από όπου απέκτησε διδακτορικό Artis Doctor στην κλασική κιθάρα. Στην Ουγγαρία το 1998 κέρδισε τον 1ο Εθνικό Διαγωνισμό Κιθάρας. Έχει δώσει συναυλίες σε Ουγγαρία Ελλάδα, Γερμανία, Σλοβακία, Γαλλία, Κύπρο έχει συμμετάσχει σε πολλά φεστιβάλ μουσικής, μεταξύ άλλων, Φεστιβάλ Zempléni, Φεστιβάλ της Άνοιξης του Eger, Festival of Europe στη Mâcon (Γαλλία), International Music Festival στην Clermont-Ferrand (Γαλλία), 5th Festival des Musiques Rares Musiques Dérangées στη Mâcon (Γαλλία), πολλαπλές φορές έχει παρουσιαστεί στο φεστιβάλ της άνοιξης του Eger (Ουγγαρία), Πολιτιστικό Φεστιβάλ Πανεπιστήμιου Κύπρου, Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής Λάρνακας, Διεθνές φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου στα Κούκλια. Έχει παρουσιαστεί με την Κρατική Ορχήστρα Κύπρου, με την χορωδία Cantus Agriensis με την χορωδία Πολυφωνία με την Συμφωνική Ορχήστρα του Eger. Ο Βασίλειος Αβραάμ τώρα είναι καθηγητής κιθάρας στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ